

Olsztyn, 6 sierpnia 2014 r.

PS-IV.431.5.7.2014.BJ

**Powiatowe Centrum
Pomocy Rodzinie
w Węgorzewie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z dnia 7 lutego 2013 r. poz. 182 ze zm.), zwanej dalej ustawą, celem realizacji zadania wynikającego z art. 22 pkt 8 ustawy, zespół kontrolny Wydziału Polityki Społecznej przeprowadził kontrolę kompleksową w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie w okresie 23-30 kwietnia 2014 r. Przedmiotem kontroli była ocena zakresu i sposobu realizacji ustawowych zadań samorządu powiatowego w zakresie pomocy społecznej oraz ocena zgodności zatrudnienia pracowników wykonujących w/w zadania z ustawowymi wymogami kwalifikacyjnymi. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2013 r. do dnia zakończenia kontroli.

Ustalenia kontroli zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Dyrektora PCPR dnia 28 lipca 2014 r. Do protokołu nie wniesiono zastrzeżeń.

Z dokonanych ustaleń wynika, że podstawowymi dokumentami regulującymi funkcjonowanie jednostki są: statut nadany jednostce przez Radę Powiatu Węgorzewskiego oraz regulamin organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie, przyjęty przez Zarząd Powiatu.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych ustalono, że Powiat Węgorzewski posiada Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, przyjętą uchwałą Rady Powiatu na lata 2003-2015 oraz Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012-2014 i Powiatowy Program na Rzecz Poprawy Warunków Życia Społecznego i Zawodowego Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2018.

Kwalifikacje zawodowe dyrektora kontrolowanej jednostki są zgodne z wymogami określonymi w art. 122 ust.1 ustawy o pomocy społecznej. Dokonując oceny kwalifikacji kadry PCPR stwierdzono, że pracownicy socjalni realizujący zadania z zakresu pomocy społecznej, będące przedmiotem kontroli, spełniają wymogi określone w art. 116 lub 156 ww. ustawy.

Ustalenia kontroli w zakresie realizacji zadania własnego powiatu wynikającego z art. 19 pkt 12 ustawy dotyczącego prowadzenia ośrodków interwencji kryzysowej wykazały, że zadanie to jest realizowane w formie prowadzenia Punktu Interwencji Kryzysowej wraz z hostelem. PIK jest placówką świadczącą specjalistyczne usługi dla osób, które znalazły się w trudnej sytuacji kryzysowej, w szczególności pomoc psychologiczną, poradnictwo socjalne i prawne oraz schronienia do 3 miesięcy w hostelu. Zasady funkcjonowania PIK i hostelu oraz prawa i obowiązki podopiecznych zawarte są w załączniku nr 2 do regulaminu organizacyjnego PCPR. Zespół kontrolny stwierdził, iż regulamin nie określa ilości miejsc noclegowych, zasad odpłatności oraz okresu pobytu w hostelu.

W PIK prowadzone jest także specjalistyczne poradnictwo mieszkańcom powiatu. Porad i konsultacji udziela radca prawny, psycholog i terapeuta uzależnień. Psycholog i terapeuta prowadzą także terapię i psychoterapię.

Informacji o prawach i uprawnieniach udzielają mieszkańcom powiatu osobiście i telefonicznie, w ramach swoich obowiązków: Dyrektor jednostki, pracownicy socjalni, specjalista pracy z rodziną oraz inni pracownicy merytoryczni PCPR, w szczególności radca prawny. Podsumowując jednostka realizuje zadanie określone w art. 19 pkt 13 ustawy.

Na terenie Powiatu Węgorzewskiego funkcjonuje mieszkanie chronione, powiat wypełnia więc obowiązek wynikający z art. 19 pkt 11 ustawy. Ustalono, iż w okresie objętym kontrolą z mieszkania nie korzystała żadna osoba. Mieszkanie nie jest dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Załącznik nr 3 do regulaminu organizacyjnego PCPR określa zasady kierowania i funkcjonowania mieszkania. Dokument ten zawiera zapisy nie mające podstawy prawnej, tj.: określa czas pobytu na 12 miesięcy, maksymalnie na 24 miesiące. Natomiast Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych (Dz.U. z 2012 r., poz. 305) w § 3 ust. 4 stanowi, iż czas pobytu w mieszkaniu chronionym powinien zostać określony w pisemnych uzgodnieniach pomiędzy pracownikiem socjalnym a osobą ubiegającą się o skierowanie i wynikać z indywidualnego programu usamodzielnienia. Również zapisy § 2 pkt. 8 regulaminu mieszkania są niezgodne z przepisami prawa. Paragraf ten określa, iż pobyt w mieszkaniu jest odpłatny, a kwota odpłatności ustalona będzie w decyzji Dyrektora PCPR. Jest to sprzeczne z art. 97 ust. 1 ustawy, który stanowi, iż jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego osoby nie ponoszą opłat. Zgodnie z art. 97 ust. 5 ustawy to rada powiatu w drodze uchwały, w zakresie zadań własnych, ustala szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych. Powiat Węgorzewski nie podjął tego rodzaju uchwały.

W zakresie realizacji zadania określonego w art. 19 pkt 14 ustawy dotyczącego szkolenia i doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej z terenu powiatu stwierdzono, że PCPR w Węgorzewie w okresie objętym kontrolą nie organizował szkoleń i porad.

W zakresie realizacji zadania wynikającego z art. 112 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej ustalono, że Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie sprawuje nadzór nad Domem Pomocy Społecznej w Węgorzewie oraz Powiatowym Domem Samopomocy w Węgorzewie. Centrum w ramach nadzoru prowadzi kontrole w/w jednostek.

Kontrola w zakresie realizacji zadania dotyczącego prowadzenia i rozwoju infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczania w nich skierowanych osób wykazała, że Powiat Węgorzewski prowadzi DPS w Węgorzewie dla 272 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie. Dokonano oceny postępowania w sprawie umieszczania osób w dps w 2014 r. i stwierdzono przekroczenie miesięcznego terminu załatwienia sprawy, co stanowi naruszenie art. 35 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.). Z analizy akt nie wynikało, żeby była to sprawa szczególnie skomplikowana. Podkreślić należy, iż DPS dysponował 14 wolnymi miejscami.

DPS w Węgorzewie do dnia 31 grudnia 2013 r. nie przyjmował nowych mieszkańców, gdyż zgodnie z art. 152 ust. 5 ustawy od 1 stycznia 2009 r. organ gminy nie może kierować osób do domu pomocy społecznej prowadzonego na podstawie zezwolenia warunkowego. Wymagany standard DPS osiągnął dopiero w styczniu 2014 r. Wojewoda Warmińsko-Mazurski wydał 10 stycznia 2014 r., z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2014 r., zezwolenie na czas nieokreślony.

Na podstawie analizy dokumentacji osób skierowanych do dps przed 1 stycznia 2004 r. i wyjaśnień Dyrektora PCPR stwierdzono w realizacji obowiązku wynikającego z art. 155 ust. 3 ustawy, następujące nieprawidłowości:

1. W dacie kontroli obowiązywały i funkcjonowały w obrocie prawnym, decyzje o odpłatności wydane w latach 2001-2003, które na mocy art. 149 ust. 1 ustawy z dniem wejścia w życie ustawy, czyli z dniem 1 maja 2004 r. wygasły i w związku z tym należało w tej kwestii wydać nowe decyzje.

2. Nie wszczęto postępowania administracyjnego w sprawie zmiany zasad odpłatności osób przebywających w dps na tzw. starych zasadach, w związku z osiągnięciem przez DPS w Węgorzewie standardu usług i uzyskaniem zezwolenia na czas nieokreślony w dniu 10 stycznia 2014 r. Osoby skierowane do dps przed 1 stycznia 2004 r. ponoszą opłatę na dotychczasowych zasadach, o czym stanowi art. 87 ust. 8 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526 ze zm.).

W dacie kontroli 26 mieszkańców ponosiło odpłatność w wysokości 200% waloryzowanego

kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, chociaż zgodnie z art. 35 ust.3 ustawy z 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 1998 r. Nr 64, poz.414 ze zm.), powinni od stycznia 2014 r. ponosić odpłatność w wysokości 70% dochodu. Powyższe spowodowało niedopłatę w płatnościach za dps 26 mieszkańców.

3.Nie stosowano zasady określonej w art.106 ust.3b ustawy w postępowaniu dot. naliczania odpłatności za pobyt w DPS w Węgorzewie.

4.Nie przestrzegano art. 107 ust. 4 ustawy, tj. nie sporządzano aktualizacji wywiadu w przypadku zmiany danych zawartych w wywiadzie oraz w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy nie sporządzano aktualizacji wywiadu nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Powiat Węgorzewski wypełniając zadanie z zakresu administracji rządowej, określone w art. 20 pkt 2 ustawy, prowadzi dzienny ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zwany Powiatowym Domem Samopomocy w Węgorzewie. PCPR w Węgorzewie, zgodnie z art. 51, art. 51a i art. 51b ustawy, wydaje decyzje kierujące do Powiatowego Domu Samopomocy oraz o odpłatności lub zwolnieniu z odpłatności. Jednakże w realizacji tego zadania stwierdzono nieprawidłowości. Zespół kontrolny przeanalizował akta czterech osób uczestniczących w zajęciach PDS i stwierdził, iż w trzech przypadkach organ wydał decyzje kierujące do PDS na czas określony bez zapoznania się oceną możliwości zaproponowania osobie indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego oraz okresu jaki będzie niezbędny do jego realizacji, której powinien dokonać zespół wspierająco-aktywizujący PDS w Węgorzewie. Powyższe jest naruszeniem § 7 ust. 7 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. z 2010 r. Nr 238 poz. 1586). Ponadto w tych trzech przypadkach organ wydał decyzje kierujące do PDS na czas określony bez przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego, co jest naruszeniem art. 106 ust. 4 ustawy. Wywiady zostały przeprowadzone przed wydaniem decyzji na okres 3 m-cy, tzw. okres próbny, jednakże przeprowadzenie wywiadu jest wymagane przed wydaniem każdej decyzji kierującej i o odpłatności za PDS.

Powiat Węgorzewski realizuje przewidziane w przepisach formy pomocy mające na celu życiowe usamodzielnienie, integrację ze środowiskiem pełnoletnich wychowanków zakładów poprawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych i innych, zgodnie z zapisami artykułów 88, 89 i 90 ustawy o pomocy społecznej. W zakresie realizacji tego zadania stwierdzono, iż w jednym przypadku przed wydaniem decyzji zawieszającej pomoc na kontynuowanie nauki na okres roku szkolnego, nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego, co jest naruszeniem § 10 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz.U. z 2012 poz.954). Ponadto kontrolujący mieli zastrzeżenia do zawartości indywidualnego planu usamodzielnienia tej osoby. Nie odnotowano w nim przyczyn zawieszenia pomocy na usamodzielnienie oraz nie określono sposobu postępowania w przewyciężeniu przyczyn zawieszenia, co jest niezgodne z § 10 ust. 3 w/w rozporządzenia.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, działając w oparciu o art.128 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z dnia 7 lutego 2013 r. poz. 182 ze zm.) wnoszę o podjęcie przez Dyrektora kontrolowanej jednostki, jako osoby odpowiedzialnej za stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości, stosownych działań mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości oraz realizację następujących zaleceń:

1. Opracować i przedłożyć do zatwierdzenia zarządowi powiatu projekt zmian w załącznikach do regulaminu organizacyjnego PCPR, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawnych i uwag zawartych w protokole. Termin realizacji: 30 dni od daty otrzymania zaleceń.

2. Opracować i przedłożyć do zatwierdzenia radzie powiatu projekt uchwały ustalającej szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności w mieszkaniu chronionym, zgodnie z art. 97 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej. Termin realizacji: 30 dni od daty otrzymania zaleceń.
3. Podjąć działania celem realizacji zadania określonego w art.19 pkt 14 ustawy, dotyczącego organizowania szkoleń i doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej z terenu powiatu. Termin realizacji: 30 dni od daty otrzymania zaleceń.
4. Prowadząc postępowanie administracyjne w sprawie świadczeń z pomocy społecznej przestrzegać bezwzględnie terminów załatwiania spraw wpływających do PCPR, określonych w art.35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. z 2013 r. poz. 267 ze zm). Termin realizacji: na bieżąco.
5. Podjąć działania mające na celu dostosowanie mieszkania chronionego dla osób niepełnosprawnych. Termin dostosowania warunków pobytu w mieszkaniach chronionych upływa z dniem 31 grudnia 2014 r., zgodnie z § 8 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych.
6. Przeprowadzić postępowanie administracyjne celem wydania nowych decyzji ustalających odpłatność za pobyt w DPS w Węgorzewie, na mocy art. 19 pkt 11 ustawy, w oparciu o przepisy określone w art. 35 ust. 1 pkt 1 ustawy z 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 1998 r. Nr 64, poz.414 z późn.zm.), określając kwotowo odpłatność. Termin realizacji: 30 dni od daty otrzymania zaleceń.
7. Przeprowadzić postępowanie administracyjne ustalające prawidłową kwotę odpłatności za dps dla 26 mieszkańców, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, poczynając od dnia 1 stycznia 2014 r. Termin realizacji: 30 dni od daty otrzymania zaleceń.
8. Przestrzegać art. 107 ust.4 ustawy, tj. sporządzać z mieszkańcami dps, którym PCPR wydał decyzję o odpłatności, aktualizację rodzinnego wywiadu środowiskowego w przypadku zmiany danych zawartych w wywiadzie, a także mimo braku zmiany danych sporządzać aktualizację nie rzadziej niż co 6 miesięcy. Termin realizacji: na bieżąco.
9. Przestrzegać zasady określonej w art. 106 ust.3b ustawy, która stanowi, iż zmiana dochodu osoby samotnie gospodarującej lub rodziny w okresie pobierania świadczenia niepieniężnego nie wpływa na wysokość tej odpłatności, jeżeli kwota zmiany nie przekroczyła 10% odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Termin realizacji: na bieżąco.
10. Przestrzegać art. 106 ust.4 ustawy, tj. wydawać decyzję przyznającą świadczenie z zakresu pomocy społecznej po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. Termin realizacji: na bieżąco.
11. Decyzje kierujące do Powiatowego Domu Samopomocy na czas określony wydawać w oparciu o ocenę możliwości zaproponowania osobie indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego oraz okresu jaki będzie niezbędny do jego realizacji. Termin realizacji: na bieżąco.
12. Wydanie decyzji w sprawie zawieszenia pomocy na usamodzielnienie i pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki poprzedzać przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego, w którym ustala się przyczyny zawieszenia, zgodnie z § 10.1. rozporządzenia w sprawie udzielenia pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie. Termin realizacji: na bieżąco.
13. W przypadku zawieszenia w/w pomocy wymagać od osoby usamodzielnianej i opiekuna usamodzielnienia odnotowania w indywidualnym programie usamodzielnienia przyczyny zawieszenia oraz określić sposób postępowania w przezwyciężeniu tych trudności, zgodnie z § 10.3 rozporządzenia w sprawie udzielenia pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie. Termin realizacji: na bieżąco.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.) kontrolowanej jednostce przysługuje prawo, w terminie 7 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłoszenia do nich zastrzeżeń.

W przypadku niewniesienia zastrzeżeń informację o sposobie i terminie realizacji zaleceń, uwag i wniosków należy przekazać do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Z up. WOJEWODY WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Edyta Bielzyńska
Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej
Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Olsztynie

